

Sygn. akt: III AUa 275/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Padarewska - Hajn

Sędziowie: SSA Jacek Zajązkowski

SSA Anna Szczepaniak-Cicha (spr.)

Protokolant: stażysta Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 24 sierpnia 2012 r. w Łodzi

sprawy **S. O.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o wysokość świadczenia,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

z dnia 10 października 2011 r., sygn. akt: VIII U 756/11;

- 1. odrzuca apelację w części dotyczącej prawa do emerytury z włoskiej instytucji ubezpieczeniowej;**
- 2. oddala apelację w pozostałej części.**

Sygn. akt III AUa 275/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 sierpnia 2010 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. przeliczył S. O. emeryturę od dnia 1 kwietnia 2009 roku, korygując podstawę wymiaru przez uwzględnienie wynagrodzeń minimalnych za lata, za które nie można było ustalić wysokości podstawy wymiaru składek, tj. za 1964, 1965 i 1971 rok. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wyniósł 92,48%, zastosowano kwotę bazową w wysokości 2.578,26 zł. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy przyjął 27 lat i 1 miesiąc okresów składkowych oraz 11 miesięcy okresów nieskładkowych. Należność za okres od kwietnia 2009 do września 2009 roku została przekazana na rachunek ubezpieczonego.

S. O. w odwołaniu od tej decyzji wniósł o wypłatę zaległej renty, wypłatę emerytury wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym oraz skorygowanie złych zapisów w decyzji. Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi wyrokiem z dnia 10 października 2011 roku oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy ustalił, że S. O. miał prawo do renty stałej z tytułu niezdolności do pracy do dnia 30 września 2009 roku, wypłata renty została wstrzymana w związku z przyznaniem emerytury od dnia 1 października 2009 roku.

Z dalszych ustaleń dokonanych na podstawie akt rentowych wynika, że decyzją z dnia 8 sierpnia 2003 roku (...) Oddział w K. przeliczył rentę wnioskodawcy od dnia 1 maja 2003 roku przyjmując do podstawy wymiaru świadczenia dochód, stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z okresu: styczeń 1972 - grudzień 2002, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 90,14%. ZUS uwzględnił wówczas staż ubezpieczeniowy w wymiarze 26 lat i 11 miesięcy okresów składkowych oraz 5 miesięcy okresów nieskładkowych. Z kolei decyzją z dnia 9 lipca 2009 roku Zakład przeliczył ubezpieczonemu rentę z tytułu niezdolności do pracy od dnia 1 kwietnia 2009 roku, z uwzględnieniem kwot minimalnego wynagrodzenia pracowników, przyjmując do ustalenia podstawy dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych, tj. 1972-1982, 1984-1986, 1988, 1999-2003. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 90,14%, a kwota świadczenia 925,58 złotych netto.

Decyzją z dnia 4 maja 2010 roku ZUS I Oddział w Ł. przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy proporcjonalnej, za łączone polskie i włoskie okresy ubezpieczeniowe, przy czym wypłata renty została zawieszona, gdyż renta z tytułu niezdolności do pracy przysługująca wyłącznie za okresy zatrudnienia w Polsce okazała się korzystniejsza. S. O. odwołał się od tej decyzji, prawomocnym wyrokiem z dnia 15 grudnia 2010 roku w sprawie sygn. akt VIII U 1695/10 Sąd Okręgowy w Łodzi odrzucił odwołanie w zakresie przyznania wnioskodawcy emerytury z ustawodawstwa włoskiego i oddalił odwołanie w pozostałej części.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie za bezzasadne. Z powołaniem treści art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd pierwszej instancji wyjaśnił zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury. Obowiązek przedstawienia dokumentów potwierdzających wysokość zarobków spoczywa na ubezpieczonym. Decyzją z dnia 9 lipca 2009 roku ZUS przeliczył odwołującemu wysokość renty, decyzja ta jest prawomocna i wnioskodawca nie dostarczył nowych dowodów pozwalających na zmianę podstawy wymiaru, która stanowi także podstawę wymiaru emerytury. Wysokość emerytury nie może być również zwiększona przez wypłatę dodatku pielęgnacyjnego, gdyż wymaga to odrębnego wniosku. Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Wyrok ten w całości zaskarżył apelacją S. O.. Nie sformalizował podstaw zaskarżenia, ale ponowił żądania zgłoszone przed Sądem pierwszej instancji. Wniósł o przeliczenie emerytury z zaliczeniem okresu pracy we Włoszech w latach 1989-1995 oraz o wyrównanie świadczenia od 17 kwietnia 2009 roku, gdyż tego dnia włożył wniosek o przeliczenie renty. Chciałby otrzymywać emeryturę w kwocie 1.516 złotych plus dodatek pielęgnacyjny 186 złotych. Wniósł nadto o przyznanie mu emerytury z włoskiej instytucji ubezpieczeniowej, albowiem pracował we Włoszech w latach 1989 - 1995.

Sąd Apelacyjny Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył:

Apelacja ubezpieczonego zasadna nie jest.

W pierwszym rzędzie zważyć należy, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot sporu jest określony treścią decyzji organu rentowego, od której odwołanie inicjuje postępowanie przed sądem. Jest to stanowisko juretrycznie utrwalone, gdyż w sporach tych sądy nie działają w zastępstwie organu rentowego i nie orzekają o wniosku, ale o zasadności odwołania od konkretnej decyzji, w granicach co do przedmiotu oraz zakresu rozpoznania wyznaczonych przez treść decyzji. Oznacza to, że przed sądem wnioskodawca może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ nie decydował (tak Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 9 września 2010r., II UK 84/10, LEX nr 661518, w postanowieniu z dnia 13 maja 1999 roku, II UZ 52/99, OSNAP 2000/15/601). Z tych względów Sąd Apelacyjny odrzucił apelację S. O. w części dotyczącej prawa do emerytury z włoskiej instytucji ubezpieczeniowej. Kwestii tej nie traktuje zaskarżona decyzja (...) Oddział w K., toteż nie orzekł o niej Sąd Okręgowy. Podstawę środka odwoławczego stanowi istnienie zwalczanego orzeczenia, zaś brak wyroku w danej części, jako

niezbędnego substratu zaskarżenia, powoduje niedopuszczalność apelacji, a w konsekwencji jej odrzucenie - art. 373 k.p.c. (podobnie Sąd Najwyższy m.in. w post. z dnia 26 października 1998r., III CKN 839/98, opubl. L., w post. z dnia 12 kwietnia 2007r., III CZ 19/07, LEX nr 966784).

Zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 30 sierpnia 2010 roku dotyczy przeliczenia emerytury S. O. i jest decyzją korygującą podstawę wymiaru, a w konsekwencji wysokość emerytury. Co do zasady do ustalenia podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego przyjęta została podstawa wymiaru renty. Od dnia 1 października 2009 roku S. O. pobiera emeryturę i otrzymał już wcześniej wyrównanie do tej daty z I Oddziału ZUS w Ł., według skorygowanej podstawy wymiaru świadczenia (vide pismo k. 103 akt rentowych). Wyrównanie zaskarżoną decyzją nastąpiło za okres zamknięty od dnia 1 kwietnia 2009 roku, tj. od daty wniosku o przeliczenie świadczenia rentowego, do dnia 30 września 2009 roku i w istocie dotyczy korekty podstawy wymiaru renty, należnej do dnia 30 września 2009 roku. Po tej dacie faktycznie odwołujący nadal pobierał rentę do dnia 1 października 2010 roku, a wypłata renty wstrzymana została dopiero decyzją z dnia 18 lutego 2010 roku - od dnia 1 października 2009 roku. Wnioskodawca miał uwzględnione do renty 2 lata i 10 miesięcy okresów ubezpieczenia za granicą, ale renta proporcjonalna obliczona za łączone okresy polskie i włoskie okazała się mniej korzystna, od renty obliczonej za polskie okresy ubezpieczenia.

Zważyć trzeba, że regułą jest, iż podstawę wymiaru świadczenia stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki ubezpieczeniowej ustalona dla wybranego okresu. Wybór okresu należy do osoby zainteresowanej, ale ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w art. 15 zakreśla ramy czasowe, do których należy się stosować. Wprowadzenie w art. 15 ustawy, od dnia 1 stycznia 1999 roku, opcji ustalania podstawy wymiaru świadczenia na podstawie dowolnie wybranych 20 lat, zrodziło w praktyce orzeczniczej poważny problem dowodzenia wysokości składników wynagrodzenia uzyskiwanych w bardziej odległych latach, zwłaszcza w zakładach, które już nie istnieją. W celu złagodzenia, niezawinionej przez ubezpieczonych, konsekwencji braku faktycznych możliwości ustalenia podstawy wymiaru składek pracowniczych, przy bezspornym pozostawaniu w zatrudnieniu, ustawodawca znowelizował z dniem 1 stycznia 2009 roku przepis art. 15, przez dodanie art. 15 ust. 2a (Dz.U. z 2008r., Nr 192, poz. 1180). W takiej sytuacji za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia.

Rację ma Sąd Okręgowy podnosząc, że brak jest podstaw do zakwestionowania wysokości emerytury S. O. ustalonej zaskarżoną decyzją. Za lata: 1964, 1965 i 1971 organ rentowy uwzględnił do podstawy wymiaru emerytury minimalne wynagrodzenie pracowników, ponieważ nie można było ustalić rzeczywistych zarobków ubezpieczonego, pozostającego w tych latach w zatrudnieniu. Wnioskodawca przyznał na rozprawie przed Sądem pierwszej instancji w dniu 26 września 2011 roku, że nie posiada potwierdzenia zarobków z (...) Przedsiębiorstwa (...), w którym pracował w 1964 i 1965 roku, jak też potwierdzenia innych zarobków za sporne lata, mimo to jego emerytura powinna być wyższa. Stanowiska tego w okolicznościach sprawy podzielić nie sposób. Zasadnie i stosownie do regulacji zawartej w art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej za lata nieudokumentowane organ rentowy przyjął bowiem minimalne wynagrodzenie pracowników. Chybione są również żądania apelującego, aby przeliczyć jego emeryturę z uwzględnieniem okresu pracy we Włoszech w latach 1989 - 1995, gdyż poświadczone zostały zagraniczne okresy ubezpieczenia przebyte we Włoszech tylko w latach 1992-1994, co potwierdza także z dokumentacja załączona do apelacji. Wysokość dodatku pielęgnacyjnego organ rentowy ustalił prawidłowo i nie ma podstaw do przyznania dodatku w kwocie wyższej, niż wynikająca z art. 75 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Prawdopodobnie wynikiem niedokładnej lektury decyzji jest żądanie apelującego, aby wyrównać mu rentę od dnia 17 kwietnia 2009 roku, kiedy to zgłosił wniosek o przeliczenie, gdyż właśnie z tego powodu zaskarżoną decyzją organ rentowy przyznał apelującemu wyrównanie (renty, ponieważ prawa do emerytury wówczas nie miał) od dnia 1 kwietnia 2009 roku. Z tych wszystkich względów apelacja S. O. w przedmiocie wysokości świadczenia uległa oddaleniu jako bezzasadna - art. 385 k.p.c.